

2017

**MARTTALIITON
VUOSIKERTOMUS**

VAIKUTTAMISEN KÄRKENÄ KESTÄVÄ ARKI

SUOMI TÄYTTI 100 vuotta, Martat 118. Marttajärjestö on yksi Suomen itsenäisyyden ajan vanhimpia kotitalousneuvontajärjestöjä, joka toimii tänään myös sosiaali- ja terveysjärjestönä sekä vapaaehtoisjärjestönä. Järjestön tehtävänä on lisätä kotitalousneuvonnan arvostusta ja kotien ja perheiden hyvinvointia arjen hallinnalla.

Vuosi 2017 oli Marttojen strategian Elämä on parasta itse tehtynä (2017–2019) ensimmäinen toimintavuosi. Strategian tavoitteet ovat haastavia, mutta järjestön ammattilaiset (60 kotitalousneuvojaa + muu henkilökunta) sekä jäsenet (45 000) käynnistivät tavoitteiden mukaisen toiminnan ammattitaidolla ja sitoutuneesti. Kotitalousneuvontaa ja toisaalta vapaaehtoistoimintaa kansalaisyhteiskunnassa edistettiin sekä valtakunnallisesti että paikallisesti.

Toimintaympäristön merkittävä murros heijastui myös kotitalousneuvontaan ja järjestötoimintaan haastaen sisältöjen, sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä erityisryhmien hanketoimintaan. Asiakas- ja jäsenpalvelun tuli olla laadukasta ja saavutettavaa. Järjestön kolmiportaisuus (1 109 yhdistystä, 14 piiriä ja Marttaliitto) asetti tulohajautukselle omat haasteensa viestinnän, johtamisen ja asiakaskokemuksen kehittämisessä.

VUONNA 2017 yhteiskunnassa oli käynnissä merkittäviä uudistuksia: sote- ja maakuntauudistus, eriarvoisuuden vähentäminen, koulutus- ja varhaiskasvatusleikkaukset, kotouttaminen, digiosallisuus sekä työn ja perheen yhteensovittamismallin laatiminen hallituskaudella. Muutokset antoivat mahdollisuuden neuvontajärjestön tehtävän entistä tarkempaan määrittelyyn. Perinteisten demokraattisten osallistumismallien ja yhteisöllisyyden heikkeneminen edellyttivät järjestöltämme entistä nopeampaa ennakointia ja reagointia. Kotitalousneuvonnassa ja kansalaisyhteiskuntatoiminnassa

halusimme toimia joustavasti ja rohkeasti vastataksemme kansalaisten tarpeisiin.

TALOUDELLISESTI VUOSI 2017 oli tasapainoinen. Toiminnan kulut toteutuivat suunnitellulla tavalla. Tuotot kehittyivät positiivisesti, joten talous mahdollisti myös uusien digitaalisten neuvontamuotojen kokeilemisen ja käynnistämisen. Tilinpäätöksen tulos oli + 177 318 euroa.

STRATEGIASSA TAVOITTEEMME oli lisätä toimintaamme, vaikuttavuuttamme ja jäsenmääräämme. Onnistuimme erityisesti kasvattamaan hankerahoituksen määrää valtakunnallisesti määrätietoisella ja pitkäkestoisella investoinnilla hankeresurssien vahvistamiseen. Saimme historian suurimman hankerahoituspotin, yhteensä 1,6 miljoonaa euroa piirien ja liiton toiminnan toteuttamiseen ja kehittämiseen. Jäsenmäärä pieneni hiukan, mutta neuvontaa kohdennettiin perinteisen kurssitoiminnan (kohtaamisia 104 800) lisäksi myös sähköisten alustojen ja kanavien kautta, joissa kohdattujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta (netissä n. 8 milj. kävijää, some-seuraajia 122 789, mediaosumia 23 872). Vapaaehtoisten toimintaan osallistumisen määrä kasvoi. Sähköisen tilastoinnin mukaan vapaaehtoistunteja kertyi yli puoli miljoonaa (310 000 vuonna 2016).

KULUNEEN VUODEN aikana Marttaliiton hallitus linjasi strategiseksi vaikuttamisen kärjeksi Kestävän arjen, sisältöinä terveys ja hyvinvointi, tasa-arvo sekä kestävä kehitys ja kotityön arvostuksen lisääminen. Marttaliiton vuosikokouksen yhteydessä käynnistettiin Suomi100 -juhlavuoden hengessä Marttojen Kestävä arki. Vuoden aikana valmistauduttiin uusittujen verkkosivujen, painetun aineiston sekä muun viestinnän ja vaikutta-

misen osalta strategian teeman mukaiseen näkymiseen ja päättävävaikuttamiseen.

MARTTAJÄRJESTÖSSÄ ON ennakoitu tulevaisuuden tarpeita ottamalla digiloikkaa jo vuodesta 2010. Marttaliitossa uudistettiin verkkoalusta palvelemaan tulevaisuuden marttaa ja kansalaisia niin, että sivustolta oli helppo löytää marttatoiminnan ja palvelujen moninaisuus. Martat.fi-alusta toimii joustavasti myös jatkokehittämisessä. Jatkoin Kysy martalta -chattiä ja youtube-videoitten tekemistä, sekä aloitimme maksulliset verkkoluennot (Parasarki.fi). Pohjois-Karjalan Martoissa otettiin käyttöön ensimmäisenä virtuaaliset yhdistysillat, Virtuaalimartat kokoontuivat verkon välityksellä ja sähköisen aineiston tuotantoa kehitettiin. Järjestö edusti myös monissa yhteistyöverkostoissa ja ministeriöiden sekä kuntien kanssa tehtävissä työmuodoissa. Allekirjoittanut johti Valtiovarainministeriön Digi arkeen -neuvottelukuntaa (2017–2019), joka tukee hallituksen digitalisaation kärkihanketta.

STRATEGIAN MUKAISESTI vahvistimme osaamista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä kehittämällä neuvonnassa ja järjestötoiminnassa ammattilaisille ja vapaaehtoisille toimivia ja innostavia sisältöjä. Kuluneena vuonna panostettiin sisältömarttojen, ketjukoulutusten ja marttailtojen sekä tapahtumien konseptointiin ja tukeen sekä uusien toimintamallien rakentamiseen. Vapaaehtoisia otettiin myös entistä enemmän ammattilaisten tueksi kotitalousneuvonnassa, maahanmuuttajatoiminnassa, käsityötoiminnassa, Moppiradassa, SuomiAreella, Tampereen Kädentaitomessuilla, Syödään yhdessä -kampanjassa sekä Parasta perunasta arkeen ja juhlaan -toiminnassa.

TOIMINTAVUONNA TEHTIIN yhteistyötä monien eri yhteistyökumppanin, yrityksen, järjestön ja julkisen sektorin kanssa. Onnistuneita yhteistyön muotoja olivat esimerkiksi S-ryhmän tukemat Ässäkokkikurssit, Sinituotteen ja vapaaehtoisten kanssa toteutettu Moppirata siivoustaitojen vahvistamisessa sekä Sitran kanssa aloitettu monivuoti-

nen yhteistyö kiertotaloudessa ja vaikuttamisessa. Strategia linjasi, että toiminnan on oltava kiinnostavaa ja merkityksellistä. Tätä toteutimme viestimällä laajasti ja monikanavaisesti toiminnan tarjoamista sisällöistä ja mahdollisuuksista elinikäiseen oppimiseen ja yhteisöllisyyden kautta saatuun elämän merkityksellisyyden kokemukseen. Kehitimme piirirakennetta ja olimme vahva kansalaisjärjestö, joka sijoittui neljättä kertaa (2012, 2014, 2016 ja 2018) Taloustutkimuksen Neuvontajärjestöt -mittauksessa ensimmäiselle sijalle.

KIITÄN KAIKKIA järjestömme kotitalousasiantuntijoita ja henkilöstöä tuloksellisesta työstä vuonna 2017. Kiitos vapaaehtoisillemme ja toimintamme rahoittajille; STEAlle, Opetus- ja kulttuuriministeriölle, Työ- ja elinkeinoministeriölle, Sosiaali- ja terveysministeriölle sekä kunnille.

MARIANNE HEIKKILÄ

Marttaliiton pääsihteeri, Martat-lehden päätoimittaja, marianne.heikkila@martat.fi

 marianne.heikkila

 MarttaManna

 mannamarianne

KOTITALOUSNEUVONTA

MARTAT TARJOSI arjen hallintaan liittyviä palveluja monille eri kohderyhmille. Kotitalousneuvontaa suunnattiin kaikille kiinnostuneille avoimena neuvontana ja erityisryhmille kohdennettuna neuvontana. Erityisryhmiä olivat muun muassa maahanmuuttajat, lapsiperheet, nuoret, ikäihmiset, mielenterveys- ja päihdekuntoutujat ja rikosseuraamusasiakkaat.

Marttajärjestö osallistui Suomi 100 -juhlavuoteen teemalla Syödään yhdessä – Suomihyvää. Yhdistykset järjestivät ketjukoulutuksia ja tapahtumia, joiden aiheina olivat Juhlat kotona ja Parasta perunasta arkeen ja juhlaan, ja pitivät kursseja gluteenittomasta leivonnasta ja voileipäkakkujen teosta. Kauha ja kukkaro -tapahtumien aiheina olivat juhlaetiketti, koristeet luonnonmateriaaleista ja Suomi-hyvää. Juhlavuosi näkyi myös Ravintolapäivässä, Luonnon päivissä ja Marttojen valtakunnallisessa sienipäivässä. Kaikilla kursseilla pidettiin tietoisu Suomi100 – Suosi suomalaista. Marttojen verkkosivuille tuotettiin juhla-aiheinen sivusto.

MARTTOJEN KOTITALOUSNEUVONTA edistää kestävän kehityksen mukaista elämää. Martat osallistuivat Vaatevallankumoukseen ja Hävikki-kiikolle sekä erilaisiin viestintäkampanjoihin, kuten Eko-paasto, Earth Hour ja Euroopan jätteen vähentäminen. PEFC-yleiskokousviikol-

la kerrottiin järjestön sienineuvonnasta. Suomen ympäristökeskuksen Vesistö-kunnostusverkoston kanssa toteutettiin Ruokaa särjistä -kursseja. S-ryhmän kanssa tuotettiin Tarjottavaa tähteistä -liite, joka jaettiin Martat-lehden mukana. Kevään ravintolapäivässä ja Maailma Kylässä -festivaaleilla Marttojen teemanä oli peruna. Marttojen valtakunnallisena sienipäivänä piirit järjestivät sienitapahtumia.

MOPPIRATA-KAMPANJA toteutettiin Sinituotteen kanssa. Kampanja innosti alakouluikäisiä kotitöihin. S-ryhmän kanssa järjestettiin Ässäkokki-kursseja, joilla lapset opettelivat ruoanlaittoa. Piireissä ja yhdistyksissä pidettiin lapsille Pikkukokkikursseja. Perheiden asemaa edistettiin Lapsiperheiden arjen tukeminen -toiminnalla, Lapsen oikeuksien viestinnän yhteistyöverkostossa, lapsiköyhyysseminaarissa ja järjestöjen yhteisillä kannanotoilla. Perhekeskustoimintaa kehitettiin järjestönäkökulmasta. Vauvan päivä -tapahtumassa Martat esittelivät toimintaansa lapsiperheiden parissa. Marttaliitto piti järjestöjen tulevaisuutta koskevan puheenvuoron Valtakunnallisilla lastensuojelupäivillä.

NUORTEN ARJEN hallinnan ja talousosaamisen edistämisessä Marttojen

Meneillään on Ässäkokki-kurssi Pirkanmaan Marttojen keittiössä. Kotitalous-asiantuntija Pilvi Manninen avaa uunin luukkua, Oona Paaso on valmiina ottamaan leivonnaiset uunista ulos.

Ässäkokit

Martat järjestivät 100 Ässäkokkikurssia 7-12-vuotiaille lapsille S-ryhmän tuella. Tavoitteena oli innostaa lapsia ja nuoria laittamaan ruokaa ja leipomaan kotona.

Kursseilla käytettiin monipuolisesti kasviksia, leivottiin suolaisia ja makeita leivonnaisia ja opeteltiin arjen ruokataitoja sekä satokausiajattelua.

Kursseille osallistui yhteensä 922 lasta 24 paikkakunnalla. Kursiaineistona oli S-ryhmän ja Marttaliiton tekemä Ässäkokkiviikko. Yhteishyvän ja Uudenmaan Marttojen tekemät videoklipit ruoanvalmistuksesta julkaistiin osoitteessa yhteishyva.fi/assakokit. Ässäkokkitoiminta oli esillä myös SuomiAreenalla Porissa. Kansalaisyhteiskunnan teltassa lapset pääsivät tunnustamaan, maistamaan ja pilkkomaan satokauden kasviksia.

kumppaneita olivat mm. Takuusäätiö, Mun talous -verkosto, Valtakunnallinen työpajayhdistys, Aseman lapset, Taloudenhallinnan neuvottelukunta, Finlands Svenska Marthaförbund, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito, ProAgria Etelä-Suomi/Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaiset. Piirit järjestivät nuorille käytännön kursseja ja luentoja. Marttaliitto teki taloudenhallintaan liittyvää viestintäyhteistyötä S-pankin kanssa ja osallistui Pörssisäätiön Sijoituskouluun sekä ruokakasvatus-teemalla Nuori2017-tapahtumaan. ValioAkademia tuki nuorten urheilijoiden ruokakursseja.

VALION KANSSA järjestettiin Yhdessä tehty joulu -kokouskursseja ja Fiskarsin kanssa Suomi100-tapahtuma. Kotitalousneuvontaa esiteltiin Järjestö100-kampanjassa, jonka järjestivät Allianssi, Kepa ja SOSTE. Marttaliitto aloitti yhteistyön KiiltoCleaning Kiilto Kodinpuhdistustuotteiden kanssa viihtyisän kodin puolesta ja osallistui Ikean Twitter-iltaan, jonka aiheena oli kodin järjestäminen.

Marttaliiton edustajat pitivät luentoja Maanpuolustuskursseilla, Helsingin yliopistossa Kotitaloudet häiriöherkässä yhteiskunnassa -opintojaksolla ja Spekin 72 h -kouluttajakoulutuksessa. Marttaliitto osallistui Yhteiskunnan turvallisuusstrategian päivityksen järjestöryhmän työskentelyyn sekä Kotivara-toimikuntaan (KOVA).

KOTITALOUSNEUVONNASSA KEHITETTIIN uusia digitaalisia palveluja.

Otettiin käyttöön Kysy martalta -chatpalvelu. Lapsiperheille pidettiin Väestöliiton kanssa maksuttomat nettiluennot sormiruokailusta ja yhdessä syömisestä ja järjestettiin ryhmächatteja THL:n, Ympäristömerkinnän ja Allergia-, Iho- ja Astмалиiton kanssa, aiheina kodin kemikaalit ja lasten ravitsemus. Aloitettiin Parasarkifi verkkoluennot. MartatTV youtubeen tuotettiin uusia videoita. Videoita tehtiin myös yhteistyössä Veikkauksen, Rikosseuraamuslaitoksen, S-pankin, S-ketjun ja Fiskarsin kanssa. Martat.fi-sivujen Marttakoulu uudistettiin. Marttaliitto teki yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston opettajaopiskelijoiden kanssa, jotka toteuttivat sähköisen keittokirjan turvapaikanhakijoille. Järjestön sisäiseen toiminnan seuraamiseen tarkoitettu sähköinen tilastointityökalu otettiin käyttöön.

MARTTALIITON ASIAANTUNTIJAT

antoivat kotitalousneuvontaan liittyviä haastatteluja medialle. Mediaa kiinnostivat erityisesti varautuminen, einesten käyttö, säilöntä, sienet, kodinhoito, ruokatavat, Moppi-rata, siivous, juhlat ja joulu. Marttojen ruokareseptejä nostettiin esiin Iskelmäradion Facebook-ryhmissä ja lähetyksissä. ET-lehden Hyvä ikä-liitteisiin kirjoitettiin kotitalousneuvonnasta. Kotivinkki-lehden Hyvä kysymys-palstalla annettiin tietoa kotitalousneuvontaan liittyvissä pulmissa.

Geokätköilyä sienimetsässä.
Aino Nuutinen (vas.) ja Iiris
Kailasalo hakevat sienitietoa
välillä netistä.

Syödään yhdessä — Suomihyvää

Marttaliitto osallistui Suomi100 -juhlavuoden ohjelmaan teemalla SuomiHyvää. Tavoitteena oli edistää yhteisöllisyyttä ja yhdessä syömisen kulttuuria. ELO-säätiö kokosi järjestöjä, yrityksiä ja muita toimijoita järjestämään omia tilaisuuksiaan eri puolilla maata. Lukuisat marttayhdistykset kokkasivat porukalla ja kokoontuivat syömään yhdessä. Yhdistysten käyttöön valmistettiin reseptivihko, jossa oli kolmen juhla-aterian ohjeet: Varhaiskesän pöytä, Sadonkorjuun ateria ja Itsenäisyyspäivän juhla. Lisäksi julkaistiin videoita sesonginmukaisista kattauksista ja pöytäkoristeluista. Martat-lehdessä julkaistiin Kohteliaasti kotijuhlissa -juttusarja, jossa keskityttiin hyvään käytökseen ja tapakulttuuriin. Juhliin liittyvät aiheet, kuten käytöstavat, koristeet ja ruoat, kiinnostivat myös piirien kursseilla sekä Kauha ja Kukkaro -tilaisuuksissa.

KOHDENNETTU NEUVONTA

1 ARKI SUJUVAKSI Arki sujuvaksi -toiminnan kotitalouskursseilla pyrittiin vahvistamaan osallistujien arjen hallintaa ja sosiaalisia taitoja. Painopiste oli työpajanuorten ja rikosseuraamusasiakkaiden neuvonnassa. Toimintaan osallistui 3 149 henkilöä, kurssikertoja oli 907 ja osallistumiskertoja 6 481. Rikosseuraamusasiakkaiden kursseja pidettiin 10 marttapiirissä yhteistyössä 19 vankilan kanssa. Valtakunnallisen työpajayhdistyksen ja 26 alueellisen työpajan kanssa toteutettiin neuvontaa 16–29-vuotiaille. Marttaliitto osallistui Rikosseuraamuslaitoksen vankilakonseptin kehittämiseen. Yhteistyötä tehtiin myös Kriminaalihuollon tukisäätiön verkostoissa. Marttaliitto liittyi Vapautuvien asumisen tuki-verkoston kumppanuusjäseneksi. Nuorten neuvonta oli esillä Nuori2017-päivillä. Rikosseuraamuslaitoksen Tie vapauteen-sarjan videossa kerrottiin Arki sujuvaksi-kurssien merkityksestä. Toiminnalla oli Twitterissä tili @arkisujuvaksi. STEAn tuloksellisuus- ja vaikutus selvitysarviossa toiminta sai 72/100 pistettä. Toimintaa rahoitti sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoilla.

**2 LAPSIPERHEIDEN ARJEN TUKE-
MINEN** Toiminta tuki pikkulapsiperheiden arkea ja vahvisti perheiden hyvinvointia kotitalousneuvonnalla. Piirien kotitalousasiantuntijat pitivät arjen hallinnan kursseja, kurssisarjoja ja luentoja. Neuvonnallisia kotikäyntejä tehtiin erityistä tukea tarvitseviin pikkulapsiperheisiin. Kursseja, luentoja ja kotikäyntejä toteutettiin yhteensä 205, osallistumiskertoja oli 1 714 ja yhteistyökumppaneita 70. Yhteistyötä tehtiin perhekeskusten ja neuvoloiden kanssa, osallistuttiin

valtakunnallisen perhekeskustoiminnan kehittämiseen ja oltiin mukana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE). Marttaliitto vastasi toiminnan valtakunnallisesta koordinoinnista. Toiminnan rahoitti sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoilla. Lapsiperheiden arjen tukeminen oli osa STEA:n Emma & Elias-avustusohjelmaa.

3 MAKUJA – ARJEN TAITOJA NUORILLE TURVAPAIKANHAKIJOILLE Hankkeen tavoite oli lisätä tietoa hyvästä ravitsemuksesta, tarjota arjen taitoja ja parantaa etnisiä suhteita lisäämällä vuorovaikutusta. Kotitalousasiantuntijat, nuoret turvapaikanhakijat ja vapaaehtoiset martat toteuttivat 12 piirissä 157 tapahtumaa: kotitalouskursseja, retkiä ja ravintolapäiviä. Kurssiosallistumisia oli 1 458. Hanketta rahoittivat opetus- ja kulttuuriministeriö ja Marttaliitto.

4 MAKUMATKA KARJALAAN Karjalaisia leivonnaisia -kursseille osallistui yhteensä 276 henkilöä. Kursseja pidettiin yhteensä 25 ja niitä järjestettiin 12 marttapiirissä, 16 paikkakunnalla. Kurssien vetäjänä oli piirien kotitalousasiantuntijoita. Hanketta rahoitti Karjalan Kulttuurirahasto.

**5 PAIKOILLANNE, VALMIINA, KEIT-
TIÖÖN** Liikuntaa harrastaville nuorille pidettiin kursseja ja tietoisuuksia terveellisestä ruoasta ja välipaloista. Nuorille tarjottiin yhdessä tekemistä, vertaistukea ja sosiaalista vuorovaikutusta. Vanhemmille ja valmentajille kerrottiin hyvästä ravitsemuksesta. Hankkeessa pidettiin 14 tietoisuuskurssia 204 nuorelle ja 79 välipalakurssia 842 nuorelle. Hanketta rahoitti Jane ja Aatos Erkon säätiö.

HEIDI KOSENIUS

6 PARASTA PERUNASTA ARKEEN JA JUHLAAN

Hankkeen tavoitteena oli kertoa perunan monipuolisuudesta ja ravitsemuksellisista eduista, lisätä perunan monipuolista käyttöä ja nostaa perunan arvostusta. Piirit järjestivät 16 peruna-aiheista ketjukoulutusta, joihin osallistui 233 henkilöä. Yhdistykset järjestivät 116 peruna-aiheista tapahtumaa, joissa tavoitettiin noin 6 500 henkilöä. Tapahtumien järjestämiseen osallistui 656 vapaaehtoista. Peruna oli Marttojen aiheena myös Maailma kylässä -tapahtumassa ja Fiskars Oy:n kanssa järjestetyssä tapahtumassa. Parasta perunasta -aineisto julkaistiin reseptivihkona, martat.fi-sivuilla ja reseptipankissa. Hankkeen rahoitti Maaseutuvirasto Mavi.

7 PARASTA YHDESSÄ – RUOKAA, KÄDEN TAITOJA JA LUONTOELÄMYKSIÄ MARTTOJEN KANSSA

Hankkeen tavoite oli vahvistaa Marttojen vapaaehtoistoimintaa kotoutumisen tukena kunnissa. Järjestettiin 10 starttitilaisuutta, joihin osallistui 100 marttaa ja 30 kuntien tai muiden järjestöjen edustajaa. Varsinaisissa yhteistyötilaisuuksissa oli 700 kotoutujaa ja 325 marttaa. Teemoja olivat suomalainen ruoka ja leivonta, kotoutujien oma ruokakulttuuri, käsityö ja askartelu sekä sienijä marjaretket. Jotkut ryhmät järjestivät yhteisen juhlan tai kylätapahtuman. Hanketta rahoittivat työministeriö ja Marttaliitto.

8 PIDÄ KIINNI RAHOISTASI Ennaltaehkäisevän talousneuvonnan tavoitteena oli parantaa kuluttajien taloudellista turvaa ja herättää kiinnostus omien raha-asoiden hoitoon ja talouden hallintaan. Hanketta toteutettiin kaikissa piireissä. Luentoja ja kursseja pidet-

tiin 164, osallistujia oli 2 614. Yhteistyökumppaneina oli seurakuntia, järjestöjä, nuorten työpajoja ja oppilaitoksia. Hanketta rahoitti Marttaliitto.

9 RUOKAHARRASTUS HIETANEN Marttaliitto ja Suomen NMKY kehittivät varusmiesten hyvinvointiin liittyvää toimintamallia. Tavoitteena oli tarjota ruokaharrastuksella varusmiehille mielekäästä tekemistä iltavapaiden aikaan. Uudenmaan Marttojen ruokamartat kokeilivat mallia Santahaminan varuskunnassa.

10 TEHTÄVÄ Z UPPDRAG Hankkeessa vahvistettiin syrjäytymisvaarassa olevien nuorten itseluottamusta harjaannuttamalla käden taitoja ja arjen hallintaa sekä lisäämällä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Hankkeeseen osallistuvat Marttaliitto, Finlands svenska Marthaförbund, Käsi- ja taideteollisuus Taito sekä ProAgria Etelä-Suomi/Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset. Tehtävä Z Uppdrag -ohjelmia toteutettiin 3. Niihin osallistui 31 nuorta, joista 10 suoritti vapaaehtoistoiminta neuvontajärjestössä -osaamismerkkin. Hanketta rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriö.

11 YHTEINEN KEITTIÖ Hankkeen tavoitteena on lisätä yhteisöllistä ruoanvalmistusta ja yhdessä aterioimista, tukea terveitä elintapoja ja arjessa selviytymistä sekä vähentää ruokahävikkiä. Piirit kouluttivat vapaaehtoisia valmistamaan yhdessä ruokaa ja ohjaamaan yhteisöllistä ruoanvalmistusta. Yhteensä järjestettiin 5 pilottihanketta. Yhteiset keittiöt ovat matalan kynnyksen paikkoja, joissa toteutuu yhteisöllisyys, moniammatillinen kohtaaminen, monipuolinen tiedonkulku ja vertaistuki. Mukana on seurakuntia, järjestöjä ja kuntia. Hanketta hallinnoi Kirkkohallitus. Valtakunnalliset toimijat ovat Ehyt ry, Marttaliitto, Helsingin Diakonissalaitos ja Maa- ja kotitalousnaiset. Hanke on osa hallituksen kärkihanketta Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta.

JÄRJESTÖTOIMINTA

MARTTAYHDISTYSTYKSISSÄ TEHTIIN

ja opittiin yhdessä. Yhdistykset, toimintaryhmät ja piirit järjestivät yhteensä 29 790 tapahtumaa, joihin kirjattiin 1 083 230 osallistumiskertaa. Kaikkiaan marttayhdistyksissä, toimintaryhmissä ja marttapiireissä tehtiin 500 000 tuntia vapaaehtoistoimintaa. Kirjattujen vapaaehtoistoiminnan tuntien määrä kasvoi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna.

Marttailtojen lisäksi yhdistyksillä oli esimerkiksi Kauha & kukkaro-, Juhlat kotona- ja Luonnon päivän- ja Marttojen valtakunnallisen sienipäivän tapahtumia. Yhdistyksiä kannustettiin järjestämään vaatevallankumoustopahtumia ja vaateidenvaihtopäiviä ja osallistumaan ravintolapäivään.

Monet yhdistykset osallistuivat kampanjaan, jossa neulottiin ja virkattiin vauvan-

peittoja Uuteen lastensairaalaan. Uusia yhdistysrajoja ylittäviä kässämarttaryhmiä perustettiin eri puolille Suomea. Marttaliitto tuotti yhdistysten toiminnan tueksi materiaalia, ruokaohjeita ja muun muassa Etiopian kynnyksellä -aineiston, joka tukee järjestön kansainvälistä toimintaa.

Vapaaehtoismartoille järjestettiin valtakunnallinen koulutus, Martta-risteily, johon osallistui 200 marttaa: ruoka-, puutarha-, kässä-, vertais- ja kansainvälisiä marttoja. Suomen kädentaidot -messuilla Marttaliiton osaston aiheina olivat perinteen siirtäminen ja nappikorut.

Marttaliitto ylläpiti yhdistysten jäsenluetteloja ja lähetti ne kaksi kertaa yhdistyksille sekä laskutti keskitetysti jäsenmaksut. Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu oli 40 €, josta yhdistyksen osuus 8 €, piiriin 11 €, Marttaliiton 4 € ja jäsenlehden 17 €.

KOULUTUS JA MARTTAOPINNOT

MARTTALIITTO JÄRJESTI ammatillista lisäkoulutusta 12 päivää. Koulutuksiin osallistui yhteensä 348 kotitalousneuvonnan asiantuntijaa. Opiskelijatyötunteja käytettiin 2 436. Lisäksi liitto koulutti järjestön luottamushenkilöitä. Yhteensä koulutusta järjestettiin 9 päivää, osallistujia oli 440 ja opiskelijatyötunteja 3 080. Opintokeskus Siviksen tuella toteutettiin opintojaksoja 769 tuntia ja vertaisopintoryhmätoimintaa 1 437 tuntia.

Marttaopintoihin kuuluvat taitoavaimet (I, II, III), erikoisavain, harrastusmerkit (kodinhoito, kotipuutarhanhoito, kädentaidot, luonnonyrtit, naiset ja kehitys, ruoka ja ravitsemus), osaajapassit (järjestö-, käsityö-, puutarha- ja sieniosaajapassit). Vuoden aikana opintoja suoritti 332 marttaa. Yhteensä valmistui 112 opintosuoritusta. Ensimmäiset sieniosaajapassit suoritettiin. Marttaopintojen suorittajille järjestettiin 24 koulutustilaisuutta, joihin osallistui 321 henkilöä.

Lämpöä vauvoille

Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan tempauksena martat neuloivat ja virkkasivat 5 000 vauvanpeittoa Uuden Lastensairaalan pikkupotilaille ja myös muihin sairaaloihin eri puolille Suomea. Perheet saivat peitteet mukaansa sairaalasta kotiutuessaan.

Lisäksi Kässämartat tekivät sinivalkoisia sukkia, lapasia ja myssyjä Vauvapaketteihin, joilla presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio onnittelivat jokaista 6.12. syntyneen vauvan perhettä.

Jäsenmäärä

45 078

Neuvonnan
tavoittavuus

104 800

Facebook
sivutykkäykset

87 450

Instagram
seuraajat

8 715

Twitter
seuraajat

6 746

Media-
osumat

14 955

Yhdistysten
vapaaehtois-
tuntien määrä

500 000

Martat.fi
sivun katseluja

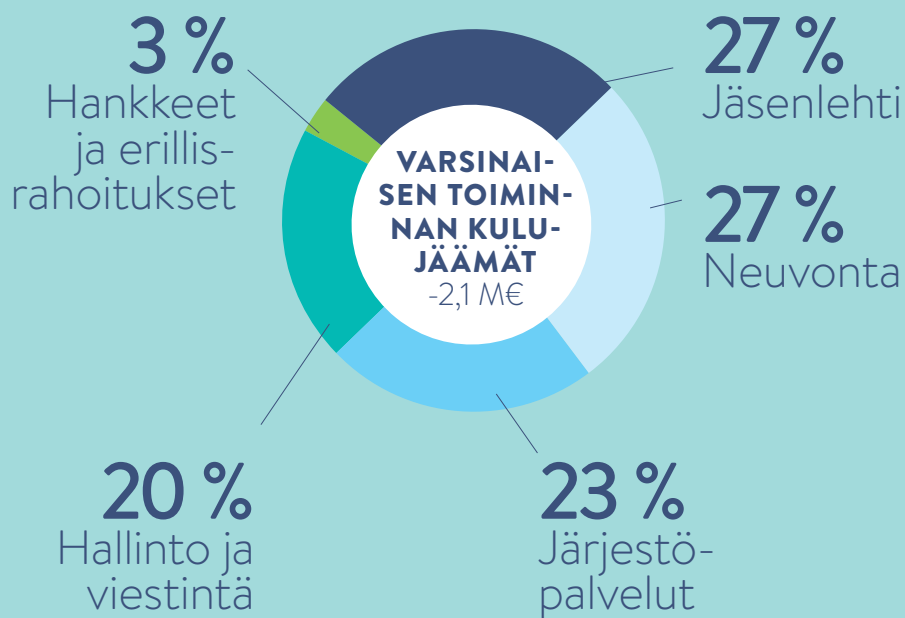
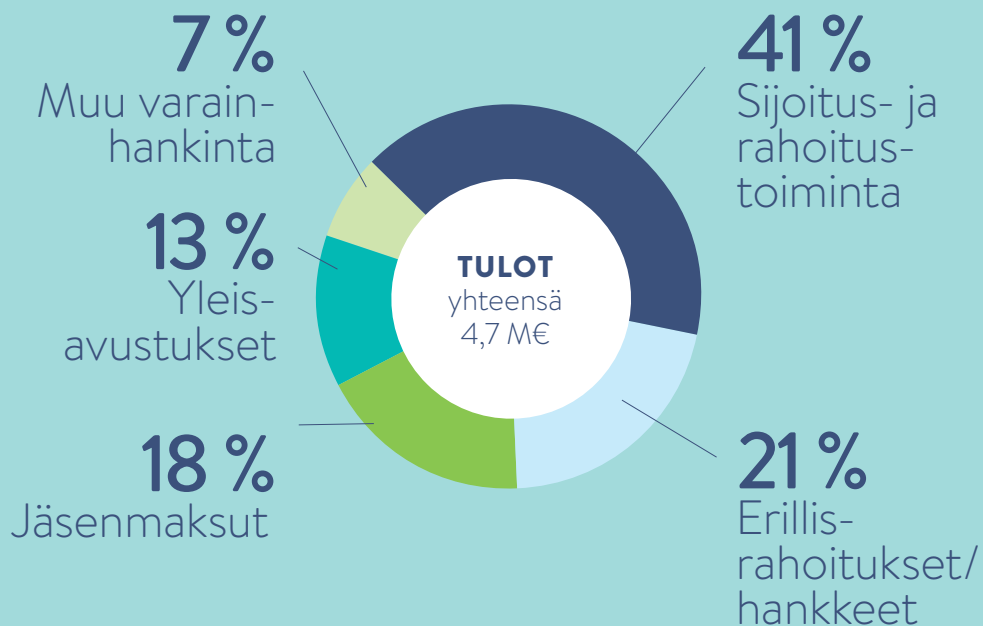
7 963 823

YouTube
näyttökerrat

235 328

Martat

VAIKUTTAMINEN

VAIKUTTAMISELLA EDISTETÄÄN kotien ja perheiden hyvinvointia ja arjen hallintaa kotimaassa ja kansainvälisesti. Marttajärjestön vaikuttamistyön kehittämisen ja koordinoimiseksi tehtiin vaikuttamissuunnitelma. Vaikuttamista tehtiin yhdessä muiden järjestöjen, julkisen sektorin, median ja yritysten kanssa. Martat osallistuivat erilaisiin työryhmiin ja kampanjoihin, antoivat lausuntoja, osallistuivat mediakeskusteluun ja tapasivat päättäjiä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA JA KEHITYSYHTEISTYÖ Marttaliiton kansainväliset hankkeet edistävät haavoittuvassa asemassa olevien tyttöjen ja naisten asemaa tarjoamalla mahdollisuuden opiskella, elättää itsensä, tehdä omia valintoja ja puolustaa omia oikeuksiaan. Kotitalous-, ravitsemus- ja yrittäjyysneuvontaa annetaan köyhille, vammaisille, syrjäseudulla asuville ja vähän koulutetuille tytöille ja naisille.

Marttaliitto tuki Kamerunissa hanketta Köyhien naisten ja tyttöjen oikeus omiin tuloihin ja ruokaturvaan. Naisille järjestettiin kotitalous- ja yrittäjyysneuvontakursseja ja tarjottiin pienlainoja. Ammattikouluissa opiskeleville tytöille järjestettiin itsenäistä elämää tukevaa kerhotoimintaa. Hanketta toteutti Kamerunin kotitalousneuvojien yhdistys ACESF-CA.

Etiopiassa Marttaliitto jatkoi yhteistyötä naisten vammaisjärjestön, Ethiopian Women with Disabilities National Association (EWDNA) kanssa. EWDNA järjesti jäsenilleen kotitaloustyöpajoja Marttaliiton mallin mukaan. Yhteistyötä koordinoi Kynnys ry.

Malawissa aloitettiin Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Väestöliiton kanssa hanke Tyttöjen seksuaalioikeuksien ja koulunkäynnin edistäminen Malawin maaseudulla. Marttaliitto tuki maaseudun äitien ryhmiä koulutuksella

ja pienrahoituksella. Tavoitteena on, että äideillä on mahdollisuus tarjota koulua käyville tyttärelleen hyvää ravintoa ja opiskelussa tarvittavia välineitä. Kamerunilaisen hankkumppanin kanssa järjestettiin kotitalouskoulutusta malawilaisille naisille.

Suomessa laajennettiin kansainvälisten marttojen vapaaehtoisverkostoa. Tavoitteena on varmistaa jäsenistön tuki Marttojen omille kehitysyhteistyöhankkeille.

Marttaliitto osallistui International Federation for Home Economics IFHE:n työhön Suomen jaoston FIN-IFHE:n jäsenenä. Jaosto järjesti Maailman kotitalouspäivän seminaarin Kuivauskaapista kehitysyhteistyöhön – kestävä kehitys suomalaisilla kotitalousteoilla. Marttaliiton kehittämisspäällikkö toimi jaoston puheenjohtajana alkuvuoden.

Marttaliiton edustajat osallistuivat Pohjoismaiden Naisliiton (Nordens kvinnoförbund NKF) kesäkonferenssiin Norjan Sandefjordissa. Teemana oli Ruokailoa – Matgläde.

YHTEISTYÖKUMPPANIT JA VERKOSTOT

Marttaliitto oli edustettuna Raha-automaattiyhdistyksen ja SOSTE ry:n jäsenenä työryhmissä, joissa käsiteltiin sote-uudistusta kolmannen sektorin näkökulmasta. Liitto osallistui ulkoministeriön kutsutilaisuuksiin ja sisäministeriön sekä valtiovarainministeriön sähköisen digiympäristön ja kyberturvallisuuden työryhmiin ja tapasi opetus- ja kulttuuriministeriön virkamiehiä muiden neuvontajärjestöjen kanssa. Marttaliitto piti luentoja valtakunnallisilla Maanpuolustuskursseilla ja osallistui yhteiskunnan turvallisuusstrategian päivityksessä järjestöryhmän työskentelyyn.

Liiton pääsihteeri toimi puheenjohtajana valtiovarainministeriön asettamassa Digi arkeen -neuvottelukunnassa.

KANNANOTOT

22.4. Marttaliiton vuosikokouksen kannanotto: Marttojen ruokavallankumous on täällä!

9.5. Lapsiperheköyhyttä on vähennettävä pontevammin (yhdessä muiden Lapsi- ja perhejärjestöjen kanssa)

15.8. Järjestöissä saavutettu osaaminen tulisi tunnustaa myös opetusviranomaisten taholta (yhdessä Opintokeskus Siviksen, Suomen Punaisen Ristin, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön ja Suomen Partiolaisten kanssa)

15.9. Kotitalousopetus ja -neuvonta edistävät kotitalouksien varautumista kriiseihin (yhdessä Eduskunnan kotitalouden tukirenkaan kanssa)

17.11. Lapsistrategia ohjaamaan lapsipolitiikkaa (yhdessä Lapsen oikeuksien viestinnän yhteistyöverkoston kanssa)

21.12. Translaki uudistettava (yhdessä Naisjärjestöjen Keskusliiton jäsenjärjestöjen kanssa).

KUNTAVAALIT

Martat nostivat julkisuuteen omat kuntavaaliteemansa. Jäseniä kannustettiin kysymään omilta ehdokailtaan näkemystä teemojen suhteen.

Teemat olivat:

Enemmän lähiruokaa, vähemmän

hävikkiä: Kuntien järjestämässä joukkoruokailussa lähiruuan osuutta on lisättävä ja ruokahävikkiä vähennettävä.

Käytännön apua koteihin:

Kotipalvelun resurssit on turvattava kaikissa kunnissa.

Arjen taitoja kouluihin: Arjen ja kestävä kehityksen taitoja on vahvistettava kouluissa.

Omien teemojen lisäksi Martat kampanjoivat lapsiystävällisen kunnan puolesta ja olivat mukana lapsi- ja perhejärjestöjen yhteisessä kuntavaaliohjelmassa Anna ääni lapselle.

MUKANA VAIKUTTAMASSA

Marttaliiton edustajat osallistuivat asiantuntijoina tai järjestäjinä mm. seuraaviin tilaisuuksiin:

24.1. Moppirata-tiedotustilaisuus, Sinituote

4.2. Järjestöjen rooli varautumisessa, luento, 72h-kouluttajakoulutus, SPEK

7.3. Kekseliäs Ruokamaa -trendihautomo #ruokamanifesti

28.3. NUORI2017, Nuorten ruokakasvatus eri kentillä -seminaari, Innostutaan yhdessä ruokakasvatuksesta! -workshop, Tampere.

21.4. Elämmekö ruokakuplassa -seminaari, yhdessä Kuluttajaliiton kanssa.

9.5. Järjestötoimijat varautumisessa, luento, Kotitaloudet häiriöherkässä yhteiskunnassa-opintopaketti, Helsingin yliopisto

9.5. Lapsiperheköyhyysseminaari

27.-28.5. Maailma kylässä -festivaali

31.5. Kuluttajaparlamentin jäsenenä Sote-uudistusta koskevassa seminaarissa

31.5. Fiskars-tapahtuma

8.8. Yhdessä-viikonloppu, media-info sienipäivästä, Suomi 100

13.-17.11. Sienineuvonnan esittely, PEFC-yleiskokousviikko

2.11. Ihana, vastuullinen ruoka. Espoon ev.lut seurakunta

29.11. Talouden suunnittelu. Esitys ja paneeli, Pörssisäätiön Sijoituskoulu

118
tasa-arvo-
tekoa

Marttaliitto osallistui Naisjärjestöjen Keskusliiton 100 tasa-arvotekoa -hankkeeseen tekemällä koosteen Marttojen toiminnasta tasa-arvon näkökulmasta. Liiton hallitus nosti esille järjestön jokaisesta toimintavuodesta jonkin tasa-arvoa edistävän teon, eli yhteensä 118 tekoa. Lista julkaistiin Martat-lehdessä ja martat.fi-sivuilla.

VIESTINTÄ

MARTTALIITON VIESTINTÄÄ ohjasivat järjestön strategia ja brändi. Sähköisen viestinnän ja teknologian hyödyntämistä kotitalousneuvonnassa ja kansalaisvaikuttamisessa vahvistettiin. Vuoden suurin hanke oli martat.fi-verkkopalvelu-uudistus.

Martat saivat runsaasti medianäkyvyyttä. Erityisesti näkyvyyttä tuli sienestyskautena ja jouluvalmistelujen aikaan. Painetussa mediassa osumia oli 8 914 (+ 27,3 %) ja sosiaalisessa mediassa 14 955 (+ 36 %).

SOSIAALINEN MEDIA Some-kanavilla nostettiin esille kotitalousneuvonnan sisältöjä, jotka löytyvät martat.fi:stä. Myös juhlapyhiin, martha-perinteeseen ja ajankohtaisiin tapahtumiin liittyviä nostoja tehtiin.

Sosiaalisessa mediassa Marttaliiton vahvin kanava oli Facebookin Martat vinkkaa. Se tavoitti 87 450 seuraajaa (+ 6 %). Päivittäisillä nostoilla ohjattiin sivun seuraajia etenkin tutustumaan martat.fi:n neuvonnan sisältöihin. Yhteensä nostoja tehtiin lähes 500.

Twitterissä nostettiin esiin vaikuttamiseen liittyviä teemoja. Martat vinkkaa -tili lopetettiin ja nostot keskitettiin Marttaliitto-tilille. Tililtä lähetettiin 433 twiittiä (+ 14 %), joille kertyi näyttökertoja 760 300 (+ 11,5 %). Seuraajia oli vuoden lopussa 6 746 (+ 25,6 %). Lisäksi pääsihteerin Twitter-tilillä oli 16 500 seuraajaa (+ 22 %).

Instagramissa ja YouTubessa nostettiin esille kotitalousneuvonnan sisältöjä ja ohjattiin kävijöitä martat.fi-verkkopalveluun. Instagramin Marttailu-tilillä oli 8 715 seuraajaa (+ 45,2 %). YouTuben MartatTV:n neuvontavideoilla oli 1 100 tilaajaa ja videoilla katselukertoja 235 328 (+ 4 %).

UUTISKIRJEET Marttaliiton uutiskirjeet uudistettiin, ja liitto ryhtyi elokuusta alkaen tuottamaan kolmea erilaista sähköistä uutiskirjettä erilaisille kohderyhmille.

Suurelle yleisölle ja martoille tarkoitettu **Martat vinkkaa** -uutiskirje lähetettiin kuukausittain, ja sillä oli vuoden lopussa 12 000 tilaajaa. Kirjeissä otettiin huomioon ajankohtaiset teemat ja sesongit. Ne sisälsivät ideoita ja ohjeita sekä tietoa Marttanpuodin tuotteista ja Parasarki.fi-verkkokursseista. Kirje toimi myös jäsenhankinnan tukena.

Marttakartta-kirje kohdistettiin järjestön vapaaehtoisimartoille. Se korvasi aiemmin ilmestyneet pikkukokki-, kässä-, puutarha-, ruoka-, kv-, vertaismartha- ja sienikirjeet. Marttakarttaa tilasi yli 1 000 henkilöä.

Myös **yhdistyskirje** ryhdyttiin lähettämään sähköisesti ja postitettavasta kirjeestä luovuttiin. Tavoitteena oli kertoa ajantasaisesti valtakunnallisista aiheista yhdistyksille niiden toiminnan tueksi. Yhdistyskirje lähetettiin noin 1 500 martalle.

martat.fi uudistui

Uudet martat.fi-sivut avattiin, kun vuonna 2016 aloitettu verkkopalvelu-uudistus tuli valmiiksi. Projektia johti projektipäällikkö, hallinto ja työryhmä, kilpailutusta konsultoi Rubic Oy ja verkkopalvelun toteutti Valu Digital Oy. Ohjausryhmänä toimi liiton hallintotyöryhmä.

Uudistuksen ansiosta marttayhdistykset pääsivät mukaan palveluun omilla alisivuillaan. Tarkoituksena oli helpottaa uusien jäsenten mahdollisuutta löytää itselleen sopiva yhdistys, ja parantaa yhdistysten ja jäsenten välistä tiedonkulkua. Vuoden lopussa yli puolet yhdistyksistä oli tilannut itselleen tunnukset omien sivujen ylläpitoa varten.

Yhdistysten tueksi liitto koulutti vapaaehtoisia mediamarttoja. Uuteen verkkopalveluun siirrettiin myös järjestön toimihenkilöitä palveleva Marttaintra ja lapsiperheille suunnattu Pikkukokki-sivusto.

Rautalammin Marttojen
kurssilla opeteltiin käyttä-
mään moottorisahaa.
Pikku-Saima oli äitinsä
Emilia Jalkasen mukana
metsässä.

MARTAT-LEHTI Taloustutkimus Oy toteutti Martat-lehden lukijatutkimuksen Marttaliiton toimeksiannosta numeron 3/2017 ilmestyttyä, Tutkimuksella selvitetiin lehden lukemista, lukutottumuksia ja lukijoiden suhdetta lehteen. Kohderyhmänä oli lehden nimellään saavat jäsenlukijat. Lisäksi kaikilla lehden lukijoilla oli mahdollisuus vastata tutkimukseen. Tiedot kerättiin kirje- ja nettikyselynä sekä verkkokyselynä martat.fi-verkkosivuilla Tutkimukseen osallistui 680 henkilöä. Vastajien mukaan lehti antoi myönteisen kuvan marttajärjestöstä, oli hyvä jäsenetu ja luotettava sekä hyödyllinen tietolähde. Käytännön ohjeita kokeiltiin mielellään. Eniten hyödynnettiin ruokaan ja leivontaan liittyviä ohjeita. Myös käsitöihin, kodinhoitoon ja puutarhaan liittyviä vinkkejä käytettiin. Yli puolet lukijoista kaipasi lehden käytännönläheisiä vinkkejä vieläkin enemmän.

Martat-lehden sisällössä painottuivat kotitalousneuvonta ja järjestötoiminta. Lehti ilmestyi vuoden aikana 6 kertaa. Levikki oli 42 187 (LT 2016). Kyseessä oli lehden 115. vuosikerta.

Itsenäisyyden juhlavuoteen liittyen lehdessä julkaistiin Kohteliaasti kotijuhlissa -juttusarja ja ohjeita Martan juhla-ateriat -aineistosta. Numeroiden teemat olivat Hyvää ystävälle (1), Pääsiäinen (2), Kevään juhlat (3), Satokauden keskellä (4), Koriste koti (5) ja Suomi 100 (6).

Lehti sisältyi kaikkien varsinaisten jäsenten jäsenmaksuun. Numerot 3 ja 6 julkaistiin myös sähköisessä muodossa. Numeroa 3 luettiin 2 375 kertaa ja numeroa 6 luettiin 2 141 kertaa. Marttaliiton vuosikertomus 2016 ilmestyi numeron 3 mukana. Lehden ilmoitusmyynnistä vastasi Media-Q ja Tuija Saarimäki.

parasarki.fi

-verkkoluennot tarjosivat kotitalousneuvontaa sähköisessä muodossa. Luennot pystyi seuraamaan suorassa lähetyksessä tai tallenteesta. Tuotettiin verkkoluennot Kas Kas Kasviksia, Iloa ja yrttiunelmia, Marttojen ruoka on hirveä ja Nyt juhli-taan! Maksulliseen verkkoluentoon kuului oheismateriaalia, kuten reseptejä. Luentojen vetäjinä oli Marttojen asiantuntijoiden lisäksi eri alojen ammattilaisia ja osajia, kuten Ulla Liukkonen ja Jaakko Selin.

Savon Martat syntyi

Marttajärjestön rakenneuudistus alkoi vuonna 2016 Lounais-Suomesta ja jatkui Savossa, kun Etelä-Savon Martat ja Pohjois-Savon Martat yhdistyivät Savon Martat ry:ksi. Tavoitteena oli, että toimintaedellytykset paranevat, kun hallinto- ja talousasiat hoidetaan keskitetysti. Kotitalousneuvonta jatkui koko alueella, ja piirin toimipisteet sijaitsivat Mikkeliä ja Kuopiossa.

Muutoksen jälkeen marttajärjestössä oli 14 piiriä, joista Savon Martat oli jäsenmäärältään kolmanneksi suurin. Alueella oli 4 700 marttaa, jotka toimivat 130 marttayhdistyksessä. Piirien hallitusten nimeämä neuvotteluryhmä valmisti yhdistymistä vuodesta 2016 alkaen, ja neuvotteluista kerrottiin yhdistyksille saman vuoden kevätkokouksissa. Marttaliitto avusti piirejä yhdistymisneuvotteluissa sekä muutosprosessin suunnittelussa ja toteutuksessa. Liitto ja Eduard Polónin säätiö tukivat yhdistyviä piirejä taloudellisesti yhdistymisavustuksilla ja liiton tilojen osalta vuokrajärjestelyillä.

HALLINTO

MARTTALIITON VARSINAINEN kokous pidettiin 22.4. Allergiatalolla Helsingissä. Marttaliiton hallitukseen kuuluivat 22.4. saakka puheenjohtaja **Lea Sairanen**, **Sari Granni**, **Hanna Heikkilä**, **Anna Koivisto**, **Päivi Kukola**, **Sirpa Pietikäinen**, **Jenny Salmela**, **Mirja Stålnacke** ja **Riikka Vacker**. Varsinaisen kokouksen henkilövalintojen jälkeen hallituksessa toimivat 22.4. alkaen puheenjohtaja **Lea Sairanen**, **Sari Granni**, **Sonja Haapakoski**, **Anna Koivisto**, **Sirpa Pietikäinen**, **Jenny Salmela**, **Mirja Stålnacke**, **Ilona Suppanen** ja **Riikka Vacker**.

Hallitus piti tilikauden aikana seitsemän kokousta, strategiapäivän ja suunnittelu- ja arviointikeskustelu- ja sähköisiä välineitä apuna käyttäen. Liiton pääsihteerinä toimi **Marianne Heikkilä**. Tilintarkastajat olivat **KPMG Oy Ab**, **KHT-yhteisö** sekä **Heidi Vierros**, **KHT**. Varatilintarkastajat olivat **Miika Karkulahti**, **KHT** ja **Kai Salli**, **KHT**.

Marttaliitossa oli tilivuoden aikana työssä keskimäärin 24 toimihenkilöä (21 v. 2016). Vuoden lopussa työsuhteissa oli 20 kokoajaista ja 3 osa-aikaista työntekijää. Määräaikaissa työsuhteissa oli 4 henkilöä. Muu henkilöstö oli toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa.

Tilikauden palkat ja palkkiot olivat yhteensä 1 184 036 € (1 080 t€). Toimenkuvat ja tulostavoitteet määriteltiin kehityskeskusteluissa liiton toimintasuunnitelman perusteella.

HENKILÖSTÖ

Airola Ella

kotitalousneuvonnan harjoittelija (23.1. –31.5.)

Elomaa-Vahteristo Pirkko

järjestöpäällikkö (31.5. asti)

Heikkilä Marianne

pääsihteerin, Martat-lehden päätoimittaja

Hopsu-Neuvonen Arja

kehittämispäällikkö, ruoka ja ravitseminen, sienet

Härmälä Kaisa

kehittämispäällikkö, ruoka ja ravitseminen

Ikonen Ritva, vapaaehtois-toiminnan koordinaattori

Jerkku Teija

neuvonnan johtaja

Juurikkala Katariina

STEA-avusteisen Lapsiperheiden arjen tukeminen -toiminnan koordinaattori

Jylhä Joonas

viestintäkoordinaattori (1.2. alkaen)

Kokkonen Helena Martat-lehden toimituspäällikkö

Koski Susanna, controller

Kuittinen Katja, graafikko

Kuosmanen Asta

johtava asiantuntija, kestävä kehitys, kotipuutarha, marttaperinne

Känsälä Päivi

koordinaattori

Laurila Suvvi

viestinnän harjoittelija (11.9.–10.12.)

Lindqvist Terhi

kehittämispäällikkö, kansainvälinen toiminta, vaikuttaminen

Pajari Erja

kirjanpitoapäällikkö

Palosuo Anna-Maija

järjestösihteerin

Petrell Reijo

hallinto- ja talousjohtaja

Ranta-Kiiski Susanne, projektipäällikkö (31.3. asti)

Rossin Anni, kotitalous-asiantuntija (1.1.–31.12.)

Röman Micaela

juhluvuoden koordinaattori (1.6. alkaen)

Saarinen Soile

kirjanpitiäjä

Salonen Marjahelena

johtava asiantuntija, palvelumuotoilija, koulutus, innovaatiot

Salovaara Reija

kansalaistoiminnan johtaja (1.4. alkaen)

Svahn Tea, jäsensihteerin

Uimaniemi Seija

hallintosihteerin (20.6. asti)

Viita Hanna

Tehtävä Z -hankekoordinaattori (1.2. alkaen)

TALOUS

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ oli + 177 318 € (+224 526 € v. 2016). Liiton taloudenhoito toiminnan eri osa-alueilla oli kurinalaista ja varsinaisen toiminnan kulut alittivat budjetoidun.

Hankeavustuksia ja muuta erillisrahoitusta käytettiin 985 795 € (872 066 €). Marttaliitto sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä yleisavustusta järjestön kotitalousneuvontaan 788 000 €, josta Marttaliitolle myönnettiin 218 000 € ja piireille 568 000 €. Eduard Polónin säätiö myönsi Marttaliitolle 370 000 €:n avustuksen kotitalousneuvonnan ja sen toimintaedellytysten tukemiseen.

Varanhankinnan tulos kulujen jälkeen oli + 701 864 € (751 t€). Varainhankintaan sisältyivät jäsenmaksut, tuotemyynti ja verkkokoulutukset. Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos oli +1 000 779 € (+ 986 t€). Osake- ja korkosijoitusten tuotto oli 7,23 % (5,98 %). Kotimaan keräystuottoja saatiin 2 033 € (3 286 €). Tuotto ohjattiin nuorten kotitalousneuvontaan. Kehitysyhteistyön keräystuotot olivat 9 120 € (10 578 €). Tuotto käytetään naisten ja nuorten kouluttamiseen ravitsemuksessa, kotitaloustaidoissa ja pienyrityksyydessä liiton kehitysyhteistyökohteissa. Martat.fi-verkkokaupassa eli Martanpuodissa myytiin julkaisuja, tekstiilejä ja järjestömaterialia.

KESKINÄINEN KIINTEISTÖOSAKEYHTIÖ LAPINLAHDENKATU 3

Marttaliitto ry omistaa Keskinäinen Kiinteistöosakeyhtiö Lapinlahdenkatu 3:n (Marttatalon) koko osakekannan. Yhtiön tilikauden tulos oli – 7 374 €. Yhtiön hallitukseen kuuluivat 26.4. saakka puheenjohtaja Sari Granni ja jäsenenä Hanna Heikkilä sekä Marianne Heikkilä. Tämän jälkeen hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Sari Granni ja jäsenenä Anna Koivisto sekä Marianne Heikkilä. Yhtiön toimitusjohtajana toimi Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell.

EDUARD POLÓNIN SÄÄTIÖ Marttaliitto ry perusti Eduard Polónin säätiön vuonna 1994. Säätiön perustana on Marttaliiton vuonna 1928 Eduard Polónilta saama lahjoitus. Säätiön tarkoituksena on tukea kotitalousneuvontaa myöntämällä avustuksia marttajärjestön kotitalousneuvontaan ja sen toimintaedellytysten parantamiseen sekä kotitalousneuvontaa edistävään opinnäyte-, tutkimus- ja asiantuntijatyöhön. Säätiön tilikauden tulos oli + 164 321 €. Sijoitusomaisuuden tuotto tilikaudella oli 9 %. Säätiö maksoi avustuksia piireille ja Marttaliitolle yhteensä 555 979 €. Säätiön hallituksen muodostivat samat henkilöt kuin Marttaliiton hallituksen. Asiamiehenä toimi Marttaliiton hallinto- ja talousjohtaja Reijo Petrell.

Moppirata

Marttajärjestön ja Sinituotteen toteuttamalla Moppirata-kiertueella alakoulun neljäsluokkalaiset opettelivat siivoustaitoja oppitunnin mittaisessa tapahtumassa. Oppilaat tutustuivat erilaisiin siivousvälineisiin ja harjoittelivat niiden käyttöä leikkimielisessä kisassa. Yhteensä 10 000 lasta 330 koulusta osallistui Moppiradalle. Martat kouluttivat vetäjiksi 250 vapaaehtoista. Jokainen mukana ollut oppilas ja koulu saivat lahjaksi Sinituotteen Juniorimopin.

Hetki on käsillä

-työpajat ja -näyttely toteutettiin Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan kunniaksi. Kouluissa järjestetyissä tilaisuuksissa martat neuvoivat oppilaille napin ompelua ja muita käsityön perustaitoja. Koulujen lisäksi käsityötilaisuuksia, ”nykyajan ompeluseuroja”, järjestettiin muun muassa kirjastoissa. Näyttelyssä kerrottiin Marttojen työstä maamme itsenäistymisen edistäjänä. Näyttely oli esillä piirien ja yhdistysten tapahtumissa ja Suomen Kädentaidot -messuilla. Näyttelyaineistoon kuului Rauman Marttojen valmistamia kanahahmoja, jotka muistuttivat järjestön alkuvaiheista. Kanankasvatus oli tuolloin monille naisille keino ansaita omia tuloja ja kohentaa elintasoaan. Hetki on käsillä -toiminnan järjestelyihin osallistui yli 200 marttaa, tilaisuuksissa kävi 6 450 henkilöä ja näyttelyyn tutustui yli 10 000 henkilöä. Toiminta toteutettiin Suomen Kulttuurirahaston tuella.

PIIRIT

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT

Birger Jaarlin katu 21
13100 Hämeenlinna
p. 044 072 3071
etela-hame@martat.fi
www.martat.fi/etela-hame

ETELÄ-KARJALAN MARTAT

Valtakatu 45,
53100 Lappeenranta
p. 010 838 5687
etela-karjala@martat.fi
www.martat.fi/etela-karjala

ITÄ-HÄMEEN MARTAT

Laaksokatu 1, 15140 Lahti
p. 050 5019715
www.martat.fi/ita-hame

KAINUUN MARTAT

Sammonkatu 10 A 3
87100 Kajaani
p. 044 7047 950
www.martat.fi/kainuu

KESKI- JA ETELÄ- POHJANMAAN MARTAT

Vingenkatu 15 A ja
Vingenkatu 15 B 14,
67100 Kokkola
p. 06 831 3127
www.martat.fi/marttapiirit/keski-ja-etela-pohjanmaa/

KESKI-SUOMEN MARTAT

Yliopistonkatu 11,
40100 Jyväskylä
p. 050 438 7532
keski-suomen@martat.fi
www.martat.fi/keski-suomi

KYMENLAAKSON MARTAT

Torikatu 6, 45100 Kouvola
p. 010 838 5650
www.martat.fi/kymenlaakso
[@Marttakulma](https://www.facebook.com/kymenlaaksonmartatvinkkaa)

LAPIN MARTAT

Rovakatu 13, 96100 Rovaniemi
p. 040 734 2636
etunimi.sukunimi@martat.fi
www.martat.fi/lappi
www.facebook.com/lapinmartatvinkkaa

LOUNAIS-SUOMEN MARTAT

www.martat.fi/lounais-suomi

Turun toimisto

Yliopistonkatu 33 G, 3. krs,
20100 Turku
p. 050 448 1665
lounais-suomi.turku@martat.fi

Porin toimisto

Valtakatu 7 C, 28100 Pori
p. 050 412 2285
lounais-suomi.pori@martat.fi

Kannessa Anselmi Raunio
Wirmon Martoista.
KUVA LAURA VESA

PIRKANMAAN MARTAT

Tampellan esplanadi 7
33100 Tampere
puh. 050 370 2139
pirkanmaan@martat.fi
www.martat.fi/pirkanmaa

POHJOIS-KARJALAN MARTAT

Koskikatu 5–7, 80100 Joensuu
p. 050 448 1125
pohjois-karjala@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN MARTAT

Kajaaninkatu 36, 90100 Oulu
p. 050 5661851
pohjois-pohjanmaan@martat.fi
www.martat.fi/pohjois-pohjanmaa

SAVON MARTAT

Ajurinkatu 43, 70110 Kuopio
p. 050 339 4260
savon@martat.fi
www.martat.fi/marttapiirit/savo
Kuopion koulutustila:
Haapaniemenkatu 23, Kuopio
Mikkelin koulutustila:
Hallituskatu 7 A 1, Mikkeli

UUDENMAAN MARTAT

Lapinlahdenkatu 3, 2. krs
00180 Helsinki
p. 050 5855 300
www.martat.fi/uusimaa

Martat

1

TEHTÄVÄMME

Kotien ja perheiden
hyvinvoinnin
edistäminen ja
arjen hallinta.

2

TULEVAISUUTEMME

Marttajärjestö
on jäsenmäärältään
kasvava ja ajassa elävä
kotitalousneuvonta-
järjestö, joka edistää
kotien ja perheiden
toimivaa ja kestävää
arkea. Järjestö on
näkyvä vaikuttaja ja
osallistuu yhteiskun-
nalliseen keskusteluun.

3

ARVOMME

Avoin.
Rohkeasti
oma itsensä.
Valintoja
kestävään arkeen.
Onnistumisen
ja oppimisen ilo.
Tehdään yhdessä.

MARTTALIITTO RY

Lapinlahdenkatu 3 A,
00180 Helsinki
puh. 050 511 8002
martat@martat.fi

www.martat.fi

www.marttanpuoti.fi

www.marttaperinne.fi

www.pikkukokki.fi

www.facebook.com/martatvinkkaa

twitter.com/Marttaliitto

twitter.com/martatvinkkaa

twitter.com/arkisujuvaksi

twitter.com/lapsiperhearki

www.youtube.com/martattv

instagram.com/marttailu